

40 let romunščine na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani

Marjana Šifrar Kalan

Filozofska fakulteta kot ena izmed petih ustanovnih članic Univerze v Ljubljani je v častitljivih stotih letih delovanja (1919—2019) postala osrednja kulturna, izobraževalna in znanstvena ustanova. Razvija zelo različna strokovna področja, mnoga med njimi najdejo prostor za razvoj le na Filozofski fakulteti, med njimi tudi takšna, za katera bi lahko rekli, da so butična (po številu udeležencev), a vendar pomembna. Med njimi je tudi romunščina kot eden izmed več kot tridesetih jezikov, ki se poučujejo na Filozofski fakulteti. Z vsakim jezikom, ki ga fakulteta ne le poučuje, ampak tudi strokovno in znanstveno proučuje, je naša družba bogatejša. Slovenski narod si na prvem mestu mora prizadevati za ohranitev in bogatitev slovenskega jezika, na drugem mestu pa za poznavanje čim širšega nabora tujih jezikov in kultur, ki nas in naš materni jezik lahko še bolj obogatijo.

Čeprav je danes moderno govoriti o razno- in o večjezičnosti, pa so se tega bogastva zavedali že naši prednamci. Prof. dr. Mitja Skubic, zaprisežen romanist, se je v sedemdesetih letih 20. stoletja trudil za vzpostavitev lektorata romunščine na Filozofski fakulteti. Leta 1970 je bil podpisan sporazum med Romunijo in Jugoslavijo o vzajemnem lektoratu, vendar je zaradi zapletov v tistem desetletju najprej poučevala Cristina Formagiu, študentka

romunske narodnosti, ki je obiskovala Filozofsko fakulteto, med njenimi učenci pa sta bila tudi prof. dr. Mitja Skubic in predavateljica francoskega jezika Elza Jereb.

Prvi uradni lektor, Richard Sârbu z Zahodne univerze v Temišvaru, je poučeval med letoma 1978 in 1982. Ob praznovanju 40. obletnice romunščine na Filozofski fakulteti nas je profesor Sârbu počastil z obiskom in podal zanimivo predavanje o istroromunščini, ki je njegovo glavno raziskovalno področje. Naslednje štiriletno obdobje romunskega lektorata (1982–1986) je prevzel Marius Ilie Oros z Univerze Babeş-Bolyai v Cluju-Napoci, ki se je poleg poučevanja veliko posvečal tudi znanstvenemu raziskovanju, predvsem na področju romunsko-slovanske toponimske interference na dvojezičnih območjih. Oba lektorja sta objavljala v slovenskih znanstvenih revijah, s knjižnimi prevodi iz romunščine v slovenščino pa sta obogatila slovenski kulturni prostor. Tako je izšla antologija romunske poezije, v sodelovanju s Katjo Špur pa so nastali prevodi del *Človek človeku* (*Arta Conversatiei*: Ileana Vulpescu), *Delirij* (*Delirul*: Marin Preda) in *Samoljubje* (*Orgolii*: Augustin Buzura). Po štiriletnem premoru je bila na javnem natečaju Ministrstva za izobraževanje za lektorico imenovana Eva Catrinescu, ki je na fakulteti poučevala med novembrom 1990 in septembrom 2001, hkrati pa je delovala tudi kot tolmačka iz slovenskega v romunski jezik. Od oktobra 2001 do septembra 2004 je mesto lektorice prevzela izr. prof. Florica Hrubaru z Univerze Ovidius v Konstanci, ki je leta 2005 skupaj z nekdanjimi študenti izdala učbenik romunskega jezika za Slovence *Manual de limba română pentru Sloveni*. Med študijskim letom 2004/2005 je romunščino poučevala Gabriela Biriş z Univerze v Craiovi. Po polletnem premoru je lektorat romunskega jezika prevzel Florin Cioban z Univerze v Oradei in skupaj s svojimi študenti romunščine objavil knjigo poezije, v slovenščino prevedene pesmi Luciana Blage. Z Ireno Santoro je sodeloval pri pripravi prvega romunsko-slovenskega in slovensko-romunskega slovarja. Od oktobra 2007 do septembra 2012 je romunski jezik, kulturo in civilizacijo poučeval Nicolae Stanciu, nasledila pa ga je dr. Ioana Jieanu z Univerze Petrol-Gaze v Ploieştiju.

Od leta 2012 Ioana Jieanu zelo angažirano skrbi za bogat doprinos romunskega jezika, kulture in književnost v slovenski prostor na ravni fakultete in širše strokovne javnosti. Z bogatim kulturnim programom, ki se mu na

veliko veselje udeležencev pogosto pridruži še gurmanski del, lektorica nadaljuje tradicijo prejšnjih lektorjev za promocijo in uzaveščanje romunskega jezika in kulture. Med aktivnostmi velja izpostaviti *Mărțișor*, romunsko praznovanje pomladi, sodelovanje na poletni šoli romanskih jezikov, ki jo vsako leto avgusta organizira Oddelek za romanske jezike in književnosti, kratek tečaj romunščine na Dan romanistike, ki je bil dve leti del projekta Noč raziskovalcev Univerze v Ljubljani. V okviru sejma akademske knjige Liber.ac, ki ga organizira Znanstvena založba Filozofske fakultete, je romunski lektorat sodeloval z romunsko folklorno plesno skupino in z gledališko igro *Migraaaaanți*, v kateri so nastopali študenti in učitelji Oddelka za romanske jezike in književnosti. Za promocijo je pomembno tudi branje v romunščini na bralnem maratonu, ki poteka v vseh romanskih jezikih in ga Oddelek za romanske jezike prireja od leta 2013 ob svetovnem dnevu knjige v aprilu. Med različnimi književnimi deli, branimi v izvirniku in v prevodih v skoraj vse romanske jezike, je bila leta 2015 zbirka kratke proze romunskega pisatelja Mircea Cărtărescuja *Zakaj ljubimo ženske*, leta 2019 pa pesnitev *Lucifer* romunskega pesnika Mihaia Eminescuja. To bogato štiridesetletno dogajanje smo v okviru praznovanj stoletnice Filozofske fakultete obeležili z mednarodno konferenco, ki je potekala 6. 9. 2019 na Filozofski fakulteti in so se je udeležili nekateri nekdanji lektorji za romunski jezik, pa tudi lektorji slovenščine v Romuniji, prevajalci in tolmači slovenskega in romunskega jezika, mnogi romanisti ter predstavniki Veleposlaništva Romunije v Republiki Sloveniji in Romunskega inštituta (Institutul Limbii Române), s katerima Oddelek za romanske jezike in književnosti odlično sodeluje.

V zadnjem desetletju se je močno okrepilo sodelovanje med romunskimi in slovenskimi profesorji s področja romanskih jezikov, predvsem v okviru Erasmus štipendij.

Študentom Univerze v Ljubljani so kot izbirni predmet na voljo tri ravni romunščine: A1, A2 in B1 in več poletnih štipendij za spoznavanje romunskega jezika in kulture na različnih romunskih univerzah. Z individualnimi urami, prevajalskimi ali gledališkimi delavnicami ter z udeležbo na poletnih šolah v Romuniji pa so nekateri študenti dosegli že raven izpopolnjevanja C1 in tako kasneje postali prevajalci, sodelovali v romunsko-slovenskih znanstvenih

projektih ali pa so se zaposlili v romunsko-slovenskih podjetjih ali na romunskem veleposlaništvu. S ponosom se lahko ozremo na preteklo delovanje lektorata romunščine in samozavestno načrtujemo nove projekte za prihodnje sodelovanje na jezikovnem in kulturnem področju med Slovenijo in Romunijo.

Povzetek

Lektorat romunščine, ki temelji na medinstitucionalnem in medvladnem sporazumu, je bil ustanovljen leta 1978. Članek predstavi vse lektorje romunščine, ki so v štiridesetih letih delovanja tega lektorata na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani poučevali romunski jezik, kulturo in književnost. Slovenski prostor so obogatili z znanstvenoraziskovalnim delovanjem in objavami, pedagoškim delom, literarnimi prevodi, slovarji, mnogimi kulturnimi dogodki in strokovnimi srečanji. Študentom Univerze v Ljubljani so kot izbirni predmet na voljo tri ravni romunščine: A1, A2 in B1 in več poletnih štipendij za spoznavanje romunskega jezika in kulture na različnih romunskih univerzah.

Ključne besede: romunski jezik, zgodovina romunskih predavateljev, lektorji, dejavnosti